

R O M Â N I A
ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
SECȚIA PENALĂ

Decizia nr. 134/A

Dosar nr. 4357/2/2009

Ședința publică din 23 mai 2014

Completul compus din:

Simona Daniela Encean	- Președinte
Marius Dan Foițoș	- Judecător
Silvia Cerbu	- Judecător

Magistrat asistent - Diana Vlădai

Ministerul Public – Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – Direcția Națională Anticorupție - a fost reprezentat de procuror Sorin Chiriazii

Pe rol soluționarea cauzei penale având ca obiect apelurile declarate de Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – Direcția Națională Anticorupție și de părțile civile Compania Națională Aeroporturi București SA și SC Aviația Utilitară București SA împotriva sentinței penale nr. 87 din data de 01 martie 2013 a Curtii de Apel București - Secția I Penală.

Dezbaterile au fost consemnate în încheiere cu data de 19 mai 2014, când instanța având nevoie de timp pentru a delibera, a amânat pronunțarea la data de 23 mai 2014.

ÎNALTA CURTE

Asupra apelurilor de față;

În baza lucrărilor din dosar, constată următoarele:

Prin sentința penală nr. 87 din 1 martie 2013 Curtea de Apel București Secția I Penală a dispus, în baza art.11 pct.2 lit. a Cod procedură penală rap. la art.10 lit. b Cod procedură penală, achitarea inculpaților **CIOBANU SORINEL (...), IACOB MIHAELA-OLIVIA (...), FULGER FLORIN-PAUL (...), ȚONE ANTONELA-OANA (...)** și **BULAT LUIZA-MARIA (...)**, sub aspectul săvârșirii infracțiunii prev. de art.13² din Legea nr.78/2000 rap.la dispoz.prev.de art.248-248¹ Cod penal.

În baza art.11 pct.2 lit. a Cod procedură penală, rap. la art.10 lit. b Cod procedură penală, a dispus achitarea inculpatului **NĂSTASE LULIAN-**

BOGDAN (...), sub aspectul săvârșirii infracțiunii prev. de art.26 Cod penal rap. la art. 13² din Legea nr.78/2000 rap. la dispoz. prev. de art.248-248¹ Cod penal.

În baza art.346 alin.4 Cod procedură penală, a lăsat nesoluționată latura civilă a cauzei.

A respins, ca inadmisibilă, cererea formulată de către petenta Monica Maria Dăscălița privind instituirea sechestrului asigurător pentru imobilul teren în suprafață de 23392 mp.

Cheltuielile judiciare au rămas în sarcina statului.

Pentru a pronunța această soluție, **Curtea** – analizând probatoriul administrat în cauză, ca situație de fapt ce rezultă din rechizitoriu și cercetarea judecătorească, **a reținut următoarele:**

În perioada 2000-2004, între S.C. „Aviația Utilitară” București S.A. și Societatea Națională Aeroportul Internațional București-Băneasa S.A. a existat un litigiu ce privea un drept de proprietate asupra unei suprafețe de 89.830 mp. Pe de altă parte, între Societatea Națională Aeroportul Internațional București-Băneasa S.A. și numitul Ciurea Nicolae Florin, proprietarul unui teren în suprafață de 25.000 mp, situat în comuna Voluntari, exista un alt litigiu pentru că pe proprietatea persoanei fizice exista o mare parte din instalația de balizaj a aeroportului și constant, aceasta susținea că îi este limitat dreptul de folosință a proprietății.

Inculpatul Năstase Iulian Bogdan a aflat despre acest litigiu de la S.C. Symmetrica S.R.L., ce închiriasse de la Societatea Națională Aeroportul Internațional București-Băneasa S.A. un teren în suprafață de 23.392 mp.

La data de 26.10.2004, a încheiat cu proprietarul terenului, în suprafață de 25.000 mp din Voluntari, Ciurea Nicolae Florin, un antecontract de vânzare-cumpărare, în baza căruia se obliga să-l cumpere, dar numai în situația în care Ministerul Transporturilor va aproba o cerere de schimb a respectivului teren cu un altul, în suprafață de 23.392 mp, care era în proprietatea Societății Naționale Aeroportul Internațional București-Băneasa S.A., în baza certificatului de atestare a dreptului de proprietate seria M09, nr.0733 și era închiriat, cum s-a mai precizat, S.C. Symmetrica Construct S.R.L..

Numitul Ciurea Nicolae Florin, până la încheierea antecontractului de vânzare-cumpărare, formulase mai multe cereri la Societatea Națională Aeroportul Internațional București-Băneasa S.A. și la Ministerul Transporturilor, pentru a se rezolva litigiul pe terenul său, formulând cereri de chemare în judecată, chiar și cereri prin care arăta că este de acord să i se închirieze terenul contra unei anumite chirii, motivat de faptul că parte din teren nu îl poate folosi, întrucât există lămpi de balizaj și deci, capacitatea sa de folosință a terenului este redusă.

Din probele administrate, mai rezultă că, odată încheiat antecontractul de vânzare-cumpărare, inculpatul Năstase Iulian-Bogdan a înțeles să acționeze în dubla calitate ce o avea, de promitent cumpărător și mandatar al promitentului vânzător, situație în care a solicitat, prin cererea înregistrată sub nr.10803/2004,

la Registratura Societății Naționale Aeroportul Internațional București-Băneasa S.A., efectuarea schimbului de teren (25.000 mp cu 23.392 mp - proprietatea SN AIBB S.A.).

Această cerere a fost înaintată de către conducerea Societății Naționale Aeroportul Internațional București-Băneasa S.A. la Ministerul Transporturilor, deci acționarului majoritar și care, prin Direcția generală de Aviație Civilă, condusă de Sorin Stoicescu, avea competența exclusivă asupra terenurilor (vizând închiriere, vânzare, schimb) ce se aflau în folosința aeroporturilor din toată țara, nu numai din București – astfel cum rezultă din declarațiile martorilor audiați în cauză, dar și din cele ale inculpaților.

Directorul Stoicescu Sorin (martor în cauză) a repartizat la rândul său lucrarea numitului Achim Daniel, pentru a întocmi o notă.

Prin **nota nr.38/2644/01.11.2004**, Direcția Aviației Civile **propunea aprobarea** de către Societatea Națională Aeroportul Internațional București-Băneasa S.A. a **schimbului de terenuri, cu condiția ca inculpatul Năstase Iulian Bogdan să preia și litigiul existent asupra terenului de 23.392 mp, cu S.C. „Aviația Utilitară” S.A.**

Acest punct de vedere reflectă, în opinia Curții, acordul de principiu al Ministerului Transporturilor, Construcțiilor și Turismului, pentru efectuarea schimbului de terenuri, sens în care acționarul majoritar, în același timp și for tutelar a emis – **Nota mandat cu privire la ședința AGA a Societății Naționale Aeroportul Internațional București-Băneasa S.A. din data de 9.11.2004**, sens în care a dat mandatul său celor trei reprezentanți ai săi, în AGA, privind punctul 4 al ordinei de zi, referitoare la **„aprobarea cererii lui Năstase Iulian-Bogdan, privind efectuarea unui schimb de terenuri.”**

Din probele dosarului, rezultă că **acționarul majoritar**, cel care are competența exclusivă pe aspectele ce țin de bunuri imobiliare, respectiv terenuri (vânzări, închirieri), adică **Ministerul Transporturilor, Construcțiilor și Turismului a emis mandatul Împuterniciților Statului pentru ședința Consiliului de administrație a Societății Naționale Aeroportul Internațional București-Băneasa S.A., din 8.11.2004** (Mandatul nr.556/01/8.11.2004), pentru Sorin Stoicescu, Maria Mișuț, Ene Gabriel și Dumitrescu Cristina, care prevedea expres, la punctul 2 al ordinei de zi **„aprobarea cererii domnului Năstase Iulian Bogdan, privind efectuarea unui schimb de terenuri, cu respectarea legislației în vigoare.”**

La data de 8 noiembrie 2004, Consiliul de Administrație al Societății Naționale Aeroportul Internațional București-Băneasa S.A. a emis **Hotărârea nr.77**, prin care s-a stabilit ce s-a decis, printre alte aspecte:

„Aprobarea cererii domnului Năstase Iulian Bogdan, privind efectuarea unui schimb de terenuri, cu respectarea legislației în vigoare și cu suportarea tuturor cheltuielilor legate de acest contract de către acesta.”

La data de 9 noiembrie 2004, s-a emis Hotărârea nr.64 de către Adunarea Generală a Acționarilor a Societății Naționale Aeroportul Internațional București-Băneasa S.A. și care, la punctul 4 a decis:

„este de acord cu efectuarea schimbului de terenuri solicitat de d-l Năstase Iulian, în condițiile în care Societatea Națională Aeroportul Internațional București-Băneasa S.A. va clarifica situația statutului juridic al terenului în cauză, după care costurile legate de schimbul de teren vor fi suportate de solicitant”.

Inculpatul Ciobanu Sorinel, fost director general al Societății Naționale Aeroportul Internațional București-Băneasa S.A., văzând că cele două hotărâri - nr.77 și nr.64 – au fost adoptate, anterior a fost informat de conducerea Ministerului Transporturilor, Construcțiilor și Turismului despre decizia de principiu luată și poziția pe care o vor adopta reprezentanții forului tutelar în Consiliul de Administrație și Adunarea Generală a Acționarilor, a solicitat de la S.C. „Mira Consulting” S.R.L. care era administratorul judiciar al S.C. „Aviația Utilitară” S.A. o adresă sub semnătura administratorului Urse Dan, în care se afirma expres că: **„pretențiile S.C. „Aviația Utilitară” S.A., pentru obținerea titlului de proprietate asupra a 8,9 ha teren nu se referă și la parcela de teren în suprafață de 23.392 mp, închiriată de Societatea Națională Aeroportul Internațional București-Băneasa S.A. către S.C. „Symmetrica Construct” S.R.L.”**

Tot în aceeași perioadă, s-a încheiat și un **Protocol** între Societatea Națională Aeroportul Internațional București-Băneasa S.A., reprezentată de către inculpatul Ciobanu Sorinel – director general al societății și S.C. „Mira Consulting” S.R.L. – în calitate de administrator judiciar al S.C. „Aviația Utilitară” S.A., prin care s-au delimitat terenurile în litigiu, de cele nerevendicate, recte suprafața de 23.392 mp, suprafață ce apărea că nu face parte din pretențiile S.C. „Aviația Utilitară” S.A., aspect ce se afla în consonanță cu cea expusă expres în adresa susmenționată.

Așa fiind, inculpatului Năstase Iulian Bogdan i s-au eliberat mai multe împuterniciri de către Societatea Națională Aeroportul Internațional București-Băneasa S.A. (vol.10, filele 221-223, d.u.p.), pentru îndeplinirea formalităților prealabile vânzării, procedura dezmembrării terenului mai mare în două loturi din care făcea parte și suprafața de 23.392 mp ce urma a face obiectul contractului de schimb.

Din declarațiile inculpaților, dar și ale unor martori audiați în cauză, a rezultat că, până la momentul încheierii contractului, inculpatul Ciobanu Sorinel a prezentat membrilor AGA cele două înscrisuri, respectiv adresa de la S.C. „Mira Consulting” S.R.L. și Protocolul încheiat de către Societatea Națională Aeroportul Internațional București-Băneasa S.A. cu aceasta, prin care, reprezentantul legal al S.C. „Aviația Utilitară” S.A., reliefa faptul că entitatea juridică pe care o reprezenta nu are pretenții asupra terenului de 23.392 mp, ce face obiectul contractului de schimb.

La data de 13.12.2004, s-a semnat contractul de schimb de terenuri, de către inculpații din cauza dedusă judecării, după ce în prealabil s-a încheiat și contractul de vânzare-cumpărare între Ciurea Florin Nicolae (vânzător) și Năstase Iulian Bogdan, cu privire la suprafața de 25.000 mp, care a făcut obiectul contractului de schimb.

Așa cum se stipulase de forul tutelar al Societății Naționale Aeroportul Internațional București-Băneasa S.A. toate costurile directe și conexe contractului de schimb au fost suportate de către inculpatul Năstase Iulian Bogdan.

În baza contractului de schimb autentificat sub nr.3053/13.12.2004, contract autentificat de Biroul Notarului Public „Luca Marius”, încheiat la sediul Societății Naționale Aeroportul Internațional București-Băneasa S.A., inculpatul Năstase Iulian Bogdan a devenit proprietarul unui teren în suprafață de 25.000 mp, situat în ..., cu număr cadastral ..., identificat ca și lotul nr.2, înscris în Cartea Funciară sub nr. ..., deschise la Biroul de Carte Funciară de pe lângă Judecătoria Sectorului 1 București. Conform extrasului de Carte Funciară nr.... din 9.12.2004, terenul avea notat dreptul de închiriere în favoarea S.C. „Symmetrica Construct” S.R.L.

Cu privire la **conținutul acuzațiilor aduse inculpaților**, Curte a reținut că, privitor la foștii salariați ai Societății Naționale Aeroportul Internațional București-Băneasa S.A. – Fulger Florin, Țone Antonela, Iacob Mihaela Olivia, Bulat Maria-Luiza, Ciobanu Sorinel – **organul de urmărire penală a afirmat** că, prin semnarea contractului de schimb de terenuri, la data de 13.12.2004, **au încălcat Hotărârea nr.77 din data de 8.11.2004 a Consiliului de administrație**, pentru că:

a) nu au respectat ~~dispozițiile~~ art.131 alin.4 și alin.5 din Legea nr.31/1990;
b) nu s-a făcut o evaluare a terenului dat la schimb și, ca atare, inculpatul Năstase Iulian Bogdan nu a fost obligat la plata unei sulte, reprezentând diferența de valoare dintre cele două terenuri, tocmai pentru că între fostul director general inculpatul Ciobanu Sorinel și primul, ar fi existat o înțelegere prealabilă, întrucât se cunoștea situația conform căreia la data depunerii cererii, inculpatul Năstase Iulian Bogdan avea încheiat un antecontract de vânzare cumpărare, deci nu era proprietarul terenului pe care urmărea să-l dea la schimb, ceea ce a condus în final la prejudicierea Societății Naționale Aeroportul Internațional București-Băneasa S.A., cu o sumă de peste 4 milioane euro;

-că în mod voit, conștient **au încălcat Hotărârea nr.64 din 9.11.2004 a AGA**, în sensul că situația juridică a terenului nu era clarificată (Societatea Națională Aeroportul Internațional București-Băneasa S.A. se afla în litigiu cu S.C. „Aviația Utilitară” S.A.);

-că schimbul de terenuri nu s-a efectuat cu respectarea legislației în vigoare, adică a fost un schimb fraudulos.

Așadar, parchetul, invocând prevederile art.1405 și art.1409 Cod civil, într-o înțelegere prealabilă, nu au evaluat terenul la schimb, deși erau obligați să

o facă conform textului susmenționat, iar cu prilejul încheierii contractului de schimb, pentru diferența de valoare imobiliară a celor două terenuri, trebuia să fixeze o sultă, la plata căreia inculpatul Năstase Iulian Bogdan trebuia obligat.

În consecință, procedând altfel, toți inculpații din cauza dedusă judecății, în accepțiunea parchetului, au creat Societății Naționale Aeroportul Internațional București-Băneasa S.A. un prejudiciu, în cuantum de 4.273.472 euro (fila 35 R), ceea ce întrunește elementele constitutive ale infracțiunii prev. de art.13² din Legea nr.78/2000, cu referire la art.248-art.248¹ Cod penal (fila 36 R), cu excepția inculpatului Năstase Iulian Bogdan, trimis în judecată sub aspectul săvârșirii infracțiunii prev. de art.26 Cod penal, raportat la art.13² din Legea nr.78/2000 rap. la art.248-art.248¹ Cod penal.

Curtea a prezentat un scurt istoric referitor la litigiul existent între Societatea Națională Aeroportul Internațional București-Băneasa S.A. și S.C. Aviația Utilitară S.A., *aspect apreciat ca relevant în cauză, atât în ceea ce privește situația juridică a terenului dat la schimb, contravaloarea celor două terenuri ce urmau a fi schimbate, modul de evaluare diferit, chiar de către instituții ale statului – AVAS.*

În acest sens, s-a arătat că inculpatul Năstase Iulian Bogdan, în calitatea sa de avocat, ocupându-se de formalitățile necesare unei tranzacții, a aflat de la martorul Grigorov Marian că terenul în suprafață de 23.392 mp închiriat de către S.C. Symmetrica Construct S.R.L., pentru construirea de birouri și spații comerciale constituie obiectul unei acțiuni în revendicare, formulată la data de 11 august 2000, la Curtea de Apel București – Secția de contencios administrativ, de către S.C. Aviația Utilitară București S.A. Această societate a chemat în judecată: Ministerul Transporturilor (acționat majoritar), Societatea Națională Aeroportul Internațional București-Băneasa S.A., Primăria Municipiului București și Oficiul de Cadastru, Geodezie și cartografie a Municipiului București, solicitând anularea parțială a certificatului de atestare a dreptului de proprietate seria M09/0733 din data de 04.04.2000, emis de către Ministerul Transporturilor, în favoarea Societății Naționale Aeroportul Internațional București-Băneasa S.A., pentru suprafața de 398.514,68 mp.

Reclamanta a solicitat anularea numai pentru suprafața de 89.830 mp, urmând ca Ministerul Transporturilor să-i ateste dreptul de proprietate pentru această suprafață, întrucât numai această entitate avea exclusivitate asupra tuturor terenurilor din zona aeroporturilor din țară, fiind și acționar majoritar.

Prin sentința civilă nr.1761/18.12.2000, Curtea de Apel București – Secția de contencios administrativ și fiscal a respins – ca neîntemeiată – acțiunea formulată de către S.C. Aviația Utilitară București S.A.

Prin decizia civilă nr.1133/26.03.2002, Curtea Supremă de Justiție – Secția de contencios administrativ a admis recursul declarat de către S.C. Aviația Utilitară București S.A. împotriva sentinței susmenționate a Curții de Apel București, în sensul că s-a casat hotărârea recurată și s-a trimis cauza spre rejudecare.

În rejudecare, prin sentința civilă nr.489/10 mai 2004, Curtea de Apel București – Secția de contencios administrativ a respins acțiunea S.C. Aviația Utilitară București S.A., ca nefondată.

Prin decizia civilă nr.6929/14.09.2004 a Înaltei Curți de Casație și Justiție – Secția de contencios administrativ, s-a admis recursul S.C. Aviația Utilitară București S.A., în sensul că – *s-a anulat parțial certificatul de atestare a dreptului de proprietate M09/0733 din 04.04.2000 emis de Ministerul transporturilor și Telecomunicațiilor, pentru Societatea Națională Aeroportul Internațional București-Băneasa S.A., în ceea ce privește terenul în suprafață de 89.330 mp.*

Împotriva acestei decizii, Societatea Națională Aeroportul Internațional București-Băneasa S.A., Ministerul Transporturilor, Construcțiilor și Turismului și Oficiul de Cadastru și Publicitate Imobiliară au formulat contestație în anulare.

Instanța a dispus rejudecarea recursului.

Prin decizia civilă nr.3329 din 10.10.2006, s-a admis – în majoritate – acțiunea formulată de S.C. Aviația Utilitară București S.A.

Astfel, la data de 10.10.2006, printr-o hotărâre definitivă și irevocabilă, s-a dispus anularea parțială a certificatului de atestare a dreptului de proprietate, privind terenul în suprafață de 89.930 mp.

Din considerentele deciziei civile date în contestație în anulare, s-a constatat că Înalta Curte de Casație și Justiție – Secția de contencios administrativ a avut în vedere faptul că trebuie să existe o situație de egalitate pentru cele două unități economice - Societatea Națională Aeroportul Internațional București-Băneasa S.A. și S.C. Aviația Utilitară București S.A. – atât prin hotărârile de înființare, cât și prin actele cu caracter individual sau normative referitoare la aviația civilă care au creat premisele aplicării Legii nr.15/1990. Instanța a pronunțat soluția interpretând unele acte normative ce s-au succedat în timp, de natură a conduce la ideea, conform căreia ambele societăți, având același statut juridic, de unitate economică cu capital de stat, trebuie să beneficieze de aceleași drepturi asupra terenurilor pe care le-au folosit.

Cu aceeași ocazie, același inculpat a aflat și despre litigiul Societății Naționale Aeroportul Internațional București-Băneasa S.A. cu numitul Ciurea Nicolae Florin, proprietarul suprafeței de 25.000 mp, în zona Voluntari, Ilfov și pe care aeroportul avea amplasate parte din balizele de iluminat, ceea ce a condus la un litigiu civil.

În baza probelor administrate în cursul urmăririi penale și cercetării judecătorești, a redării in extenso a declarațiilor inculpaților (pe care Înalta Curte apreciază că nu mai este necesară în considerentele prezentei decizii) care se coroborează atât între ele, cât și cu cele ale martorilor din acte, dar și cu ale celor propuși de unii dintre inculpați, martorii Orbescu Ioan, Mitrea Miron ș.a., Curtea a avut anumite puncte de vedere ce sunt diferite de cele ale parchetului, reținute în rechizitoriu, privind acuzațiile ce s-au adus unei întregi echipe

manageriale ale S.N. AIBB S.A. în legătură cu încheierea în formă autenticată a unui contract de schimb de terenuri, din data de 13.12.2004.

Sub aspectul elementelor importante, Curtea a arătat că **situația de fapt** (din rechizitoriu și cercetare judecătorească) apare astfel:

Între S.N. AIBB S.A. și S.C. Aviația Utilitară S.A. a existat în perioada 2000-2004, un litigiu referitor la dreptul de proprietate al celei de-a doua entități, pentru suprafața de 89.830 mp.

Cel de-al doilea litigiu al S.N. AIBB S.A. viza suprafața de 25.000 mp, situată în comuna Voluntari, sat Pipera, al cărui proprietar era Ciurea Nicolae Florin și care încă din anul 2000 s-a adresat de mai multe ori conducerii aeroportului, pe motiv că nu-și putea folosi terenul cumpărat, respectiv să construiască un ansamblu de locuințe, pentru că pe el se afla instalația de balizaj.

A învederat că bunul său imobil era folosit fără drept, că îi provoacă prejudiciu și solicită plata lipsei de folosință. A notificat aeroportul ultima dată la 21.02.2004, manifestându-și intenția, dorind să-l vândă acestuia încă din iulie-octombrie 2003.

Pe acest fond, inculpatul Năstase Iulian Bogdan, la data de 26.10.2004, a încheiat cu Ciurea Nicolae Florin un antecontract de vânzare-cumpărare, pentru suprafața de 25.000 mp, prin care se obliga să-l cumpere, numai cu condiția în care Ministerul Transporturilor, Construcțiilor și Turismului îi va aproba cererea de schimbare a acestui teren cu un altul.

În atare situație, inculpatul Năstase Iulian Bogdan a acționat într-o dublă calitate, de promitent-cumpărător și de mandatar al promitentului-vânzător, sens în care a solicitat, prin cerere scrisă, înregistrată sub nr.10803/2004 S.N. AIBB S.A., efectuarea unui schimb de terenuri.

La momentul respectiv, terenul, în suprafață de 23.392 mp, se afla în proprietatea S.N. AIBB S.A., conform certificatului de atestare a dreptului de proprietate M09/ nr.0733 și era închiriat către S.C. Symmetrica Construct S.R.L.

Pe cale oficială, cererea a fost înaintată de către conducerea S.N. AIBB S.A., Ministerului Transporturilor, Construcțiilor și Turismului, unicul acționar majoritar, și repartizată Direcției Aviației Civile, condusă de către martorul din acte Stoicescu Sorin, acesta, la rândul său, a repartizat-o în lucru martorului Achim Daniel, funcționar în cadrul aceleiași direcții, care a întocmit o notă.

Nota nr.38/2644/01.11.2004 a Direcției Aviației Civile a fost transmisă către S.N. AIBB S.A., cu propunerea de aprobare a schimbului de terenuri (23.392 mp, cu cel de 25.000 mp), însă condiționat, în sensul preluării de către inculpatul Năstase Iulian Bogdan a litigiului existent asupra suprafeței de 23.392 mp.

Această notă reprezintă acordul de principiu al Ministerului Transporturilor, Construcțiilor și Turismului pentru efectuarea schimbului de terenuri și, ca o consecință, unicul acționar majoritar a emis Nota mandat, cu privire la ședința AGA a S.N. AIBB S.A., din 9.11.2004, fixând mandatul pentru cei trei reprezentanți ai statului în AGA, privind punctul 4 al ordinei de zi,

respectiv „aprobarea cererii inculpatului Năstase Iulian Bogdan, privind efectuarea unui schimb de terenuri.”

Același minister a emis și Mandatul Împuterniciților statului pentru ședința Consiliului de Administrație al S.N. AIBB S.A., din 8.11.2004, pentru Stoicescu Sorin, Ene Gabriel, Mihuț Maria și Dumitrescu Cristina care prevedea expres, la punctul 2 al ordinii de zi *„aprobarea cererii d-lui Năstase Iulian Bogdan, pentru efectuarea unui schimb de terenuri, cu respectarea legislației în vigoare.”*

Consiliul de Administrație a emis Hotărârea nr.77 din 8.11.2004, prin care a decis și *„aprobarea cererii d-lui Năstase Iulian Bogdan, privind efectuarea unui schimb de terenuri, cu respectarea legislației în vigoare și cu suportarea tuturor cheltuielilor legate de acest contract de către acesta.”*

Adunarea Generală a Acționarilor S.N. AIBB S.A., la data de 9.11.2004, a emis Hotărârea nr.64, prin care, la punctul 4, a decis: *„este de acord cu efectuarea schimbului de terenuri solicitat de d-l Năstase Iulian Bogdan, în condițiile în care S.N. AIBB S.A. va clarifica situația juridică a terenului în cauză, după care costurile legate de schimbul de teren vor fi suportate de solicitant.”*

Conducerea Ministerului Transporturilor, Construcțiilor și Turismului l-a informat anterior, astfel cum rezultă din actele dosarului, despre decizia de principiu luată și poziția care va fi adoptată de reprezentanții forului tutelar în C.A. și AGA (ministerul de resort și unicul acționar majoritar), inculpatul Ciobanu Sorinel a solicitat de la S.C. Mira Consulting S.R.L., administratorul judiciar al S.C. Aviația Utilitară S.A., sub semnătura martorului Urse Dan, o adresă, în care se afirma expres că *„pretențiile S.C. Aviația Utilitară S.A. pentru obținerea terenului de 8,9 ha nu se referă și la parcela în suprafață de 23.392 mp închiriată S.C. Symmetrica Construct S.R.L.”*

Cam în aceeași perioadă s-a încheiat și un **Protocol** între S.N. AIBB S.A., reprezentată de Ciobanu Sorinel și S.C. Mira Consulting S.R.L., ca administrator judiciar al S.C. Aviația Utilitară S.A., din care rezulta că suprafața de 23.392 mp, ca urmare a delimitării terenurilor ce erau în litigiu și nerevendicate, aceasta părea că nu ar face parte din pretențiile al S.C. Aviația Utilitară S.A.

Ca urmare a acestei situații, S.N. AIBB S.A. a eliberat mai multe împuterniciri semnate de către inculpatul Ciobanu Sorinel, inculpatului Năstase Iulian Bogdan, pentru a se ocupa de formalitățile prealabile vânzării.

Astfel, terenul mai mare din care făcea parte și cel de 23.392 mp, a fost dezmembrat în două loturi, din care cel de 23.392 mp urma a face obiectul contractului de schimb.

Până la încheierea contractului, inculpatul Ciobanu Sorinel a prezentat reprezentanților AGA cele două înscrisuri menționate mai sus (adresa S.C. Mira Consulting S.R.L. și Protocolul încheiat cu S.N. AIBB S.A., din care rezulta că S.C. Aviația Utilitară S.A. nu are pretenții asupra respectivului imobil teren

23.392 mp, această suprafață făcea parte din suprafața de 38 ha și nu din cea de 8,9 ha).

Mai mult, la încheierea contractului de schimb, suprafața de 8,9 ha nici nu era identificată, aspect ce s-a menționat și în adresele Ministerului Transporturilor, Construcțiilor și Turismului nr.RT/5688/21.06.2007 (prin care se confirmă că terenul nu este identificat și că ministerul nu are cum să-l individualizeze), respectiv nr.1055/RB/20.03.2007, prin care ministrul Radu Berceanu confirma că terenul nu era identificat.

Prin aceleași adrese se confirma faptul că Aviația Utilitară nu a putut face dovada proprietății asupra terenului de 8,9 ha.

La data de 13.12.2004, s-a semnat contractul de schimb de terenuri, de către inculpații din cauza dedusă judecării, după ce în prealabil fusese încheiat contractul de vânzare-cumpărare între Ciurea Nicolae Florin și Năstase Iulian Bogdan, pentru suprafața de 25.000 mp, inculpatul Năstase Iulian Bogdan urmând să suporte toate costurile directe, conexe ce le necesita încheierea contractului de schimb (conform Hot. nr.64/9.11.2004 AGA S.N. AIBB S.A.).

Inculpații Ciobanu Sorinel, Fulger Florin, Țone Antonela Oana, Bulat Luiza Maria și Iacob Mihaela Olivia au fost trimiși în judecată, reținându-li-se global că au săvârșit infracțiunile prev. de art.13² din Legea nr.78/2000, raportat la dispozițiile art.248-248¹ Cod penal, ca fiind prepuși ai S.N. AIBB S.A., susținându-se că, prin semnarea contractului de schimb din 13.12.2004, au prejudiciat aeroportul:

-au încălcat hotărârea nr.77/8.11.2004 a C.A., constând în nerespectarea dispozițiilor prev.de art.131 din Legea nr.31/1990;

-nu au evaluat terenul dat la schimb și, în consecință, inculpatul Năstase Iulian Bogdan nu a fost obligat la plata unei sulte;

-au încălcat hotărârea nr.64 a AGA, pentru că nu a fost clarificată situația juridică a terenului de 23.392 mp.

Ansamblul probator a demonstrat, în opinia Curții, faptul că atât inculpatul Ciobanu Sorinel, cât și ceilalți patru inculpați prepuși ai S.N. AIBB S.A., factorii de decizie din AGA și C.A., precum și conducerea Ministerului Transporturilor, Construcțiilor și Turismului și a Direcției Aviației Civile nu au urmărit încheierea unei tranzacții comerciale, **deci nu au efectuat un fapt de comerț, ci un contract de schimb de terenuri, de natură civilă, exclus dintre faptele de comerț prevăzute de art.4 din Codul Comercial.**

În susținerea acestui aspect se reflectă toată operațiunea, procedura încheierii contractului de schimb care este străină comerțului și este determinată de scopul pe care l-a urmărit, deci acest schimb trebuie judecat strict prin prisma utilității operaționale, aeronautice pentru aeroport.

Însuși Parchetul, printr-o rezoluție de neîncepere a urmăririi penale (fila 4 Rechizitoriu), a precizat că „nu a fost un fapt de comerț (din cele expres și limitativ prevăzute de art.4 din Codul Comercial), ci un contract de schimb de natură civilă, exclus dintre faptele de comerț. Lipsa acestui element constitutiv

expres incriminator în vigoare la data încheierii contractului anulează obligativitatea evaluării tranzacției în raport de valoarea comercială reală, astfel că evaluarea tranzacției de natură civilă este la latitudinea părților.”

Ori, potrivit legii, acționarul majoritar Ministerul Transporturilor, prin reprezentanții săi – mandanți ai statului, puteau impune anumite condiții, nu numai cele două : 1. să se clarifice situația juridică a terenului și respectiv 2. cheltuielile să fie suportate de către solicitantul schimbului.

Declarațiile inculpaților au fost constante pe acest aspect, pe parcursul procesului penal și s-au coroborat cu depozițiile martorilor audiați de către instanța de fond în cursul cercetării judecătorești, dar și la urmărirea penală.

Acuzarea inculpaților s-a bazat și pe faptul că s-au încheiat în aceea zi atât contractul de vânzare-cumpărare dintre Ciurea Nicolae Florin și inculpatul Năstase Iulian Bogdan, cât și contractul de schimb, însă legea nu sancționează aceasta, în plus inculpatul Năstase Iulian Bogdan avea un antecontract de vânzare-cumpărare, o promisiune bilaterală de vânzare-cumpărare și un mandat din partea promitentului vânzător Ciurea Nicolae Florin.

Prin urmare, potrivit dispozițiilor Codului civil, Partea specială „contracte”, nu este susținută ipoteza pe care a fost construită învinuirea.

De asemenea, la încheierea contractului de schimb, nu s-a avut în vedere obținerea unui profit din partea S.N. AIBB S.A., întrucât această tranzacție privea modalitatea de rezolvare a situației operaționale a aeroportului.

În acest sens sunt și concluziile „Raportului de Expertiză judiciară și studiu de Oportunitate schimb de terenuri”, întocmit de Milea Dan, specialist judiciar, specialitatea Aviație (expert consilier parte) care arată că pentru evaluarea celor două terenuri, a uzitat metoda celei mai bune utilizări, care este una rezonabilă, fizic posibilă, fundamentată în mod adecvat, luând în calcul și cele două aspecte generate de probele dosarului, starea conflictuală existentă între S.N. AIBB S.A. și Ciurea Nicolae Florin, privind întreținerea instalației de balizaj aflată pe terenul de 25.000 mp, precum și importanța operațională vizând securitatea și utilitatea aeronautică a instalației de balizaj și greutatea întâmpinate de S.N. AIBB S.A., până la momentul realizării schimbului și realizarea funcționării normale a aeroportului și a ajuns la următoarele concluzii:

-că valoarea de piață imobiliară a terenului de 25.000 mp, la 13.12.2004, nu poate fi pusă în discuție, întrucât nu putea avea o altă utilizare, decât pentru aeroport pentru că era înconjurată de cartiere rezidențiale și pe ea se afla instalația de balizaj. A precizat că acest teren prezenta importanță deosebită și avea o valoare specială raportat la valoarea de utilizare și aceasta a fost benefică pentru S.N. AIBB S.A., care a fost una specială;

-în ceea ce privește valoarea de piață a terenului de 23.392 mp, impune o restricționare expresă a regimului de înălțime, maxim 6 m (fila 279, vol.III, dosar fond).

Așadar, expertul a arătat că există o valoare specială, definită de Standardele Internaționale de Evaluare, ca fiind o sumă de bani peste valoarea de

piață, în același timp, însă, face referire și la caracteristicile fiecărei activități, dar care sunt necesare numai dacă există un cumpărător special.

Același expert a arătat că: „**Schimbul de terenuri a fost benefic pentru S.N. AIBB S.A., întrucât i-a asigurat buna funcționare a acestuia, pe perioada 2005-2011, în condiții bune, optime de exploatare, iar profitul cumulat în această perioadă a fost net superior diferenței dintre valorile de piață ale celor două terenuri**”, ca și concluzie (fila 280, vol.III, dosar fond C.A.B.).

A mai precizat că profitul net din activitatea de exploatare, activități specifice aeroportuare, în perioada 2005-2009 s-a ridicat la valoarea de 96.541.887 lei.

Raportul de expertiză judiciară, evaluare terenuri și studiu de oportunitate schimb de terenuri (vol.III, dosar fond C.A.B, filele 275 și următ.) s-a coroborat cu susținerea constantă a inculpaților, a martorilor din acte, inclusiv a celor propuși în cursul cercetării judecătorești, care au susținut vehement că era necesar schimbul pentru utilitatea aeronautică, iar din actele dosarului solicitate de instanța de fond atât de la Ministerul Transporturilor, cât și de la Compania Națională Aeroporturi București nu s-a specificat că s-a produs vreun prejudiciu celor două entități.

Întrucât concluziile raportului de expertiză tehnică judiciară efectuat în cauză de către expertul tehnic în specialitatea construcții, ing. Pienescu Didina Natașa, nu prezintă informații referitoare la cele două terenuri, descrierea situației terenurilor, la data evaluării (laturi, vecinătate, utilități existente, categoria de folosință) nu prezintă eventualele construcții existente pe respectivele terenuri, la stabilirea valorii imobiliare a terenurilor nu explică corecțiile aplicate, raportul său neprezentând date foarte precise, apare, în opinia Curții, ca fiind efectuat nu de pe teren sau oricum nu cu prea multă aplecare asupra întocmirii lui, conform Standardelor Internaționale de evaluare, în final, nu se coroborează cu nicio altă probă administrată în cauză.

S-a apreciat de către instanța fondului că acesta nu poate fi valorizat juridic și pentru faptul că nu a lămurit aspectele supuse expertizării.

Prin Hotărârea nr.64/9.11.2004 a AGA a S.N. AIBB S.A., s-a statuat că este de acord cu schimbul de terenuri, însă condiționat, adică:

- clarificarea statului juridic al terenului în cauză;
- solicitantul schimbului să suporte toate costurile legate de acest contract.

Cu privire la **clarificarea situației juridice al terenului**, instanța de fond a constatat din actele dosarului că aceasta s-a realizat.

Așa cum s-a mai precizat în considerentele acestei hotărâri, anterior încheierii contractului de schimb din data de 13.12.2004, Protocolul încheiat între S.N. AIBB S.A. și S.C. Mira Consulting S.R.L., ca și adresa acestei societăți, întocmită și semnată de către administratorul judiciar al S.C. Aviația Utilitară S.A., au dovedit cu prisosință, neechivoc, că S.C. Aviația Utilitară S.A. a considerat la datele respective că terenul în suprafață de 23.392 mp nu este

inclus în cel de 8,9 ha, revendicat de către al S.C. Aviația Utilitară S.A., de la S.N. AIBB S.A.

Prin urmare, exista o recunoaștere fermă, expresă a ceea ce a făcut ulterior obiectul contractului de schimb.

Într-adevăr, terenul de 23.392 mp fusese închiriat S.C. Symmetrica Construct S.R.L., pe un termen de grație, până la soluționarea litigiului dintre S.N. AIBB S.A. și S.C. Aviația Utilitară S.A.

Ulterior, administratorul judiciar al S.C. Aviația Utilitară S.A., prin adresa remisă S.N. AIBB S.A. - expres și neechivoc – a afirmat că aceasta, la acel moment, nu are nicio pretenție de la aeroport pentru suprafața susmenționată.

Prin Hotărârea nr.77 a C.A. al S.N. AIBB S.A., din 8.11.2004, s-a dispus aprobarea schimbului de terenuri, cu condițiile:

-cu respectarea legislației în vigoare;

-cu suportarea tuturor cheltuielilor legate de acest contract de către solicitant.

În ceea ce privește îndeplinirea condiției „cu respectarea legislației în vigoare”, instanța fondului a apreciat că se referă - de fapt - tot la „clarificarea situației juridice a terenului”, pentru că numai astfel s-ar fi putut încheia contractul de schimb.

Cele două condiții impuse prin cele două hotărâri și anume: „Respectarea legislației în vigoare” și „clarificarea situației juridice a terenului” nu conduc în mod automat la efectuarea unei evaluări a terenurilor, aceasta trebuia expusă expres, așa cum s-a precizat în cele două hotărâri, vizând „suportarea tuturor cheltuielilor legate de acest contract de către solicitant.”

Prin urmare, dacă C.A. și AGA, prin hotărârile luate, au manifestat rigurozitate în ceea ce privește plata costurilor aferente contractului de schimb și au dispus, astfel, ca inculpatul Năstase Iulian Bogdan să le suporte, cu atât mai mult, dacă ar fi dorit, aveau posibilitatea certă să dispună și evaluarea terenurilor, precum și plata unei eventuale sulte. Ori, aceste aspecte nu au fost prevăzute, întrucât așa cum s-a menționat, la baza ideii schimbului de terenuri a stat și a ocupat un loc primordial activitatea operațională aeronautică a S.N. AIBB S.A., cu tot ce include ea și eliminarea stărilor conflictuale cu proprietarul terenului pe care se aflau balizele aeroportului și prin acțiunea acestuia era pusă în pericol siguranța și circulația aeronautică.

Cât privește condiția referitoare la suportarea cheltuielilor ocazionate de încheierea contractului de schimb, s-a apreciat că solicitantul a îndeplinit-o, nici măcar reprezentantul Ministerului Public nu a făcut vreo referire negativă în acest sens, și din lucrările dosarului rezultă că aceasta a fost îndeplinită.

În concluzie, în raport de cele invederate, instanța fondului a apreciat că inculpații au respectat întocmai cerințele și condițiile impuse de cele două hotărâri nr.77 a Consiliului de Administrație al Societății Naționale Aeroportul Internațional București Băneasa S.A. din data de 8.11.2004 și nr.64 a Adunării

Generale a Acționarilor din data de 9.11.2004 și, în consecință, se apreciază că nu poate fi imputată niciunui inculpat.

Mai mult, încheierea acestui contract de schimb nu a produs nicio modificare din punct de vedere juridic al valorii capitalului social.

Practic, s-a făcut, în final, un schimb de 25.000 mp, proprietatea inculpatului Năstase Iulian Bogdan și acesta a primit din suprafața de 23.392 mp, numai suprafața de 6.369 mp, care nu se suprapunea peste terenul reclamantei S.C. Aviația Utilitară S.A. (vezi decizia comercială nr.517 a C.A.B.-Secția a VI-a Comercială, dosar nr.17812/2/2005, irevocabilă), ceea ce nu a produs vreun prejudiciu C.N. „Aeroporturi București”.

Din punct de vedere juridic, terenul nu era inclus în capitalul social al S.N. AIBB S.A.

De asemenea, mai a arătat Curtea că li s-a mai imputat inculpaților prepuși al S.N. AIBB S.A. că au încălcat prevederile art.131 din Legea nr 31/1990.

Conform actelor constitutive ale S.N. AIBB S.A. și fișelor de post ale inculpaților, angajarea S.N. AIBB S.A. în relațiile contractuale cu terții, persoane fizice sau juridice, se făcea numai de către inculpatul Ciobanu Sorinel, director general, Țone Antonela-Oana, director economic, cu avizul de legalitate al inculpatei Iacob Mihaela Olivia, șef oficiu juridic.

În consecință, semnătura pe contractul de schimb a oricărui alt inculpat este lipsită de semnificație juridică, urmându-se, de fapt, o cutumă.

Niciunul dintre inculpați nu avea, potrivit fișei postului, căderea evaluării terenurilor și oricum nici un reprezentant mandatat al statului nu a solicitat aceasta, condițiile aprobării schimbului fiind cele expuse anterior.

Din ansamblul probator administrat în cauză, a **rezultat indubitabil** că toate persoanele audiate, indiferente de calitatea lor, **au privit schimbul de terenuri strict din perspectiva utilității aeronauticii și nu ca un schimb de terenuri imobiliare.**

Cât privește **modificarea capitalului social**, prin aprobarea schimbului de terenuri, în sensul diminuării lui, s-a constatat că, potrivit Legii nr.31/1990 și H.G. nr.524/1998, operațiunile privind majorarea ori reducerea capitalului social sunt de competența AGA și CA, iar la momentul încheierii contractului de schimb, terenul (23.392 mp) nu se afla în capitalul social al societății și nici în proprietatea sa, el făcea parte din suprafața de 38 ha deținută de către S.N. AIBB S.A., în folosință, cu titlu de detentor precar. Acționarul unic majoritar era cel care dispunea – Ministerul Transporturilor, Construcțiilor și Turismului și nicidecum de inculpații din cauză.

Cât privește obligativitatea existenței Mandatului special pentru reprezentanții statului în ședințele CA și AGA, s-a apreciat că aceasta nu incumba inculpaților, ci acelor care au fost de acord cu schimbul de terenuri și au votat în baza unui mandat emis de secretarul general din Ministerul transporturilor, ei având posibilitatea legală să-l amendeze, fie să ceară emiterea unuia special, dacă reprezentanții statului în ședința AGA apreciau că nu se pot

pronunța asupra unei problematici de pe ordinea de zi altfel. Aspect care nu s-a întâmplat.

În plus, O.M.T.C.T. nr.645/2002, care prevedea că este obligatoriu mandatul special, literele a - l, nu vizează și schimbul de terenuri, întrucât prin acest schimb nu se majora ori se reducea capitalul social al societății, pentru că respectivul teren imobil nu se afla în capitalul social al societății S.N. AIBB S.A.

Inculpații prepuși ai S.N. AIBB S.A. au adus astfel la îndeplinire măsurile dispuse și prin Nota D.G.A.V.C. nr.10863/28.10.2004 de aprobare a schimbului.

Societatea comercială este una de interes național, astfel că actele ei nu se puteau face publice la Oficiul Registrului Comerțului, decât dacă priveau modificarea de capital social, deci acele hotărâri care modificau statutul.

Hotărârea AGA chiar dacă nu a fost supusă formalităților de publicitate, ea neavând un caracter executoriu, nu înseamnă că nu produce efecte juridice față de acționari și față de terți (vezi decizia nr.1303/2002 a C.A.B.-Secția a VI-a Comercială, care precizează „lipsa caracterului executoriu al hotărârii nu înseamnă că ea nu este valabilă, așadar până la data la care hotărârea AGA este anulată, aceasta este prezumată a fi valabilă”.

În ceea ce privește susținerea conform căreia inculpatul Năstase Iulian Bogdan s-a ocupat de schimbul de terenuri, a formulat cereri în acest sens, deși la acel moment nu era proprietarul terenului, din actele dosarului, a rezultat că acesta a acționat în baza unui mandat dat de Ciurea Nicolae Florin, cu care încheiase anterior o promisiune de vânzare-cumpărare a terenului în suprafață de 25.000 mp.

Pe de altă parte, așa cum s-a mai menționat, între el și inculpatul Ciobanu Sorinel nu a existat nicio înțelegere prealabilă, aspect nedemonstrat nici în faza cercetării judecătorești, instanța de fond apreciind că sunt simple afirmații nedovedite.

Afirmațiile conform cărora, inculpatul Ciobanu Sorinel i-a semnat mai multe împuterniciri, pentru a se ocupa de aspectele vizând dezmembrarea și lotizarea de teren la Cartea funciară nu demonstrează existența unei înțelegeri prealabile între cei doi, ca de altfel și între ceilalți, cu scopul de a prejudicia S.N. AIBB S.A.

De asemenea, proba testimonială administrată în cauză ca și actele emise de la diferite autorități nu dovedesc în ce a constat complicitatea acestuia la „păgubirea” S.N. AIBB S.A. Din contră, conform deciziei comerciale nr.517/1.11.2007 a C.A.B.- Secția Comercială, irevocabilă, prin Tranzacția judiciară încheiată la data de 04.10.2007 cu S.C. „Aviația Utilitară” București S.A., inculpatul Năstase Iulian Bogdan a primit în schimbul celor 25.000 mp diferența de 6.368 mp, suprafață a cărei valoare nu se cunoaște în momentul semnării contractului.

Potrivit art.13² din Legea nr.78/2000 „*infrațiunea de abuz în serviciu contra intereselor publice, infrațiunea de abuz în serviciu contra intereselor persoanelor și infrațiunea de abuz în serviciu prin îngădirea unor drepturi,*

dacă funcționarul public a obținut pentru sine sau pentru altul un avantaj patrimonial sau nepatrimonial, se pedepsește cu închisoare de la 3 la 15 ani.”

Acest text face trimitere la norma comună, respectiv Codul penal – art.248-art.248¹.

Potrivit art.248 Cod penal, această infracțiune constă în *„fapta funcționarului public, care, în exercițiul atribuțiilor sale de serviciu, cu știință, nu îndeplinește un act ori îl îndeplinește în mod defectuos și prin aceasta cauzează o tulburare însemnată bunului mers al unui organ sau al unei instituții de stat ori al unei alte unități din cele la care se referă art. 145 sau o pagubă patrimonialului acesteia”*.

Subiectul activ al infracțiunii este calificat prin calitatea de funcționar public (art.147 alin.1 sau art.147 alin.2 C.p.)

Sub aspectul laturii obiective, elementul material al acestei infracțiuni se realizează fie printr-o inacțiune (neîndeplinirea unui act), fie printr-o acțiune (îndeplinirea defectuoasă a unui act), în sensul că nu își îndeplinește corespunzător atribuțiile de serviciu.

Pentru existența acestei infracțiuni, este necesar ca acțiunea sau inacțiunea funcționarului să cauzeze o tulburare însemnată bunului mers al unei instituții de stat sau să producă o pagubă însemnată.

Cerința esențială pentru ca această infracțiune să subziste este ca actul în cauză să se realizeze de subiectul activ (funcționarul public/funcționarul) în exercitarea atribuțiilor sale de serviciu, pe de o parte, pe de altă parte, între presupusa neîndeplinire/îndeplinire defectuoasă a atribuțiilor de serviciu și rezultatul socialmente periculos - prejudicierea părții civile – să existe o legătură de cauzalitate directă.

Sub aspectul laturii subiective, trebuie demonstrată intenția directă, indirectă cu care ar fi acționat respectivul funcționar.

Așadar, în cauza dedusă judecății, se constată că inculpatul Ciobanu Sorinel și ceilalți inculpați - foști angajați ai S.N. AIBB S.A. – au efectuat schimbul de terenuri **nu** în cadrul atribuțiilor de serviciu, așa cum spun dispozițiile prev. de art.248¹ Cod penal, ci în baza mandatului dat de CA și AGA, prin cele două hotărâri adoptate, nr.64 și nr.77 din 8.11.2004 și 9.11.2004 și cu acordul acționarului majoritar Ministerul Transporturilor.

Contractul de schimb a fost semnat în numele S.N. AIBB S.A. „în baza unui raport de prepușenie”, inculpații nu au exercitat o atribuție de serviciu cuprinsă în fișa postului sau în contractul individual de muncă.

În declarațiile date, toți inculpații au menționat, ca de altfel și martorii audiați că neaducerea la îndeplinire a dispozițiilor din hotărârile CA și AGA, duceau automat la destituirea lor din funcție.

Din nicio probă administrată în cursul procesului penal nu rezultă, în opinia Curții, că inculpații ar fi obținut vreun avantaj patrimonial, nepatrimonial prin semnarea contractului de schimb și nici existența vreunei înțelegeri prealabile.

Mai mult decât atât, probele administrate au demonstrat că cel care putea dispune asupra terenurilor (vizând închirieri, vânzări, schimb), era unicul acționar majoritar – Ministerul Transporturilor, prin Direcția sa de specialitate aviația civilă și prin reprezentanții statului împuterniciți cu mandat de către conducerea ministerului în ședințele AGA și CA.

Așadar, participarea inculpaților la aceste ședințe nu intra în atribuțiile lor de serviciu, astfel cum relevă și fișa postului fiecăruia.

Spre exemplificare, inculpata Iacob Mihaela Olivia era secretar al CA/AGA și nu consilier juridic.

Încheierea contractului de schimb nu s-a efectuat în cadrul vreunui serviciu al S.N. AIBB S.A., întrucât contravenea atribuțiilor de serviciu stabilite prin fișa postului inculpatei Bulat Luiza Maria.

În ceea ce privește prejudiciul adus S.N. AIBB S.A., acesta trebuie să fie cert, actual și exigibil.

În cauza dedusă judecării, s-a constatat că acesta nu există, astfel cum rezultă din adresa nr.4763/7.02.2013 a Ministerului Transporturilor, Direcția generală juridică și Resurse Umane (fila 108, vol.IV, dosar fond): „**în evidența contabilă a Ministerului Transporturilor nu este înregistrat vreun prejudiciu prin efectul contractului de schimb nr.3052/13.12.2004, încheiat între Năstase Iulian Bogdan și S.N. AIBB S.A.**”

Pe de altă parte, Compania Națională „Aeroporturi” București S.A., prin adresa remisă instanței, deși nu a făcut nicio mențiune cu privire la existența vreunui prejudiciu în actul de constituire, privind fuzionarea celor două aeroporturi, totuși a menționat că își va reconsidera poziția cu privire la latura civilă, înregistrând presupusul prejudiciu în conturile extrabilanțiere, cu motivarea că va trebui să țină cont și de soluțiile adoptate în instanța civilă.

Poziția părții civile apare ca „lipsită de interes”, a stat în pasivitate, în procesul penal (urmărire penală-cercetare judecătorească). În primul rând că aceasta nu este proprietara terenului de 23.392 mp, în al doilea rând, în vederea realizării fuziunii societății cu CN Aeroportul Henri Coandă la data de 20.12.2006, **raportul de expertiză a terenurilor S.N. AIBB S.A. întocmit de S.C. Elite Consulting Construct S.R.L.**, situate la DN1 este de 200.358 euro – Hotărârea de Guvern nr.834/1991 **stabilea valoarea terenului la data contractului de schimb, la suma de 41.000 lei**; pe de altă parte, **hotărârea nr.524/24.08.2008**, privind S.N. AIBB S.A., la art.2, punctul 4 prevedea: „contravaloarea bunurilor proprietate publică nu se regăsește în valoarea capitalului social al S.N. AIBB S.A.”

Concluzionând, singurul proprietar al acestui teren (din 23.392 mp, 15.997 mp conform deciziei comerciale nr.517/1.11.2007 și a Tranzacției judiciare din 4.10.2007 sunt proprietatea S.C. Aviația Utilitară S.A., 1027 mp au fost expropriați pentru utilitate publică, iar diferența de aproximativ 6280 mp, trebuiau să intre în proprietatea inculpatului Năstase Iulian Bogdan) este statul

român care l-a dat în administrarea Ministerului Transporturilor și care a comunicat că nu are nicio pagubă.

În consecință, Curtea a constatat că, în cauza dedusă judecății, nu se regăsește vreo încălcare a atribuțiilor de serviciu sau vreo îndeplinire defectuoasă a acestora, ceea ce ar constitui elementul material al laturii obiective a infracțiunii prev. de art.248-248¹ Cod penal.

În consecință, nu există nici latura subiectivă a aceleiași infracțiuni și nici rezultatul socialmente periculos – prejudicierea părții civile și nici legătura causală dintre acestea.

S-a constatat că, **la bază, a existat un litigiu pur civil** – încheierea unui contract de schimb în condiții legale, **neexistând vreo legătură penală cu privire la aceasta** și, de aceea, văzând dispozițiile art.5/2 din Codul de procedură penală, art.5, paragraful 3 din CEDO, faptele reținute în sarcina **inculpaților prin actul de inculpare nu sunt prevăzute de legea penală**, partea civilă nu a demonstrat că a suferit vreun prejudiciu, iar dacă l-ar fi suferit, nu a demonstrat întinderea acestuia, dacă este cert și exigibil. Oricum, proprietarul terenului era Ministerul Transporturilor, care, astfel cum a răspuns instanței prin adresă, așa cum s-a menționat anterior, nu a suferit nici un prejudiciu, prin efectuarea respectivului schimb de terenuri.

Așa fiind, Curtea, în baza art.11 pct.2, lit.a Cod procedură penală, raportat la art.10 lit.b din Codul de procedură penală, a dispus achitarea inculpaților sub aspectul săvârșirii infracțiunilor prev. de art. 13² din Legea nr.78/2000 rap. la disp. art. 248-248¹ Cod penal pentru cinci dintre inculpat, respectiv complicitate la această infracțiune – art.26 Cod penal, rap. la art. 13² din Legea nr.78/2000 rap. la disp. art. 248-248¹ Cod penal pentru inculpatul Năstase Iulian Bogdan.

Pentru motivele invocate, nu a primit cererile inculpaților Iacob Mihaela Olivia, Țone Antonela Oana, de achitare în baza art.11 pct.2, lit.a Cod procedură penală, raportat la art.10 lit.d din Codul de procedură penală și art.10 lit.c Cod procedură penală, pentru inculpatul Ciobanu Sorinel sub aspectul aceluiași încadrări juridice, instanța fondului reținând un alt temei juridic al achitării (fapta nu este prevăzută de legea penală).

Totodată, a respins – ca inadmisibilă – cererea formulată de către petenta Monica Maria Dăscălița, privind instituirea sechestrului asigurator, pentru imobilul teren în suprafață de 23.392 mp, întrucât aceasta nu are nicio calitate procesuală în cauză.

Latura civilă a cauzei a rămas nesoluționată, în temeiul prev. de art.346 alin.4 Cod procedură penală, în raport cu soluția la care a ajuns instanța de fond.

Împotriva hotărârii au declarat recurs Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – Direcția Națională Anticorupție, Compania Națională "Aeroporturi București" SA și SC Aviația Utilitară București SA.

Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – Direcția Națională Anticorupție a criticat soluția de achitare a inculpaților, arătând că sentința penală atacată este nelegală întrucât: I. faptele inculpaților sunt

prevăzute de legea penală ca infracțiuni; II. inculpații (foști angajați ai SN AIBB SA) au efectuat schimbul de terenuri în cadrul atribuțiilor de serviciu; III. prin săvârșirea faptei s-a obținut un avantaj patrimonial creându-se astfel un prejudiciu.

S-au invocat, în considerarea primei critici următoarele aspecte: hotărârea definitivă a instanței civile (sentința comercială nr. 1400/28.03.2005 a Tribunalului București Secția a VI-a Comercială) asupra unor împrejurări ce constituie, în opinia parchetului, o chestiune prealabilă în procesul penal, cu autoritate de lucru judecat în fața instanței penale; faptul că la data formulării cererii, inculpatul Năstase Bogdan Iulian nu avea calitatea de proprietar al terenului, acesta devenind proprietar în ziua efectuării schimbului; lipsa urgenței încheierii contractului de schimb; lipsa unei sulte datorate de către inculpatul Năstase Bogdan Iulian, disproporția dintre cele două terenuri fiind evidentă; lipsa unor negocieri prelabile pe forma contractului de schimb; folosirea aceleiași documentații la încheierea celor două contracte de vânzare – cumpărare și schimb; inexistența unui mandat special în baza căruia inculpații puteau semna contractul de schimb; motivarea instanței pe acte inexistente la dosarul cauzei – pretinsa mandatare de către Ciurea Nicolae a inculpatului Năstase Bogdan Iulian de a trata cu aeroportul; existența servituții aeriene.

Referitor la cea de a doua critică, s-a arătat că inculpații (foști angajați ai SN AIBB SA) au efectuat schimbul de terenuri în cadrul atribuțiilor de serviciu, așa cum cer dispozițiile art. 248-248¹ Cod penal, iar nu în baza mandatului dat de CA și AGA, prin cele două hotărâri adoptate, nr. 64 și nr. 77 din 08.11.2004 și 09.11.2004 și cu acordul acționarului majoritar Ministerul Transportului, astfel cum a arătat instanța de fond. Chiar dacă nu au avut mandat, inculpații Iacob Mihaela Olivia, Fulger Florin Paul, Bulat Luiza Maria, Țone Antonela Oana și Ciobanu Sorinel au semnat contractul de schimb în calitate de șefi ai departamentelor de care răspund, în exercitarea atribuțiilor de serviciu.

În ceea ce privește existența prejudiciului, s-a contestat calitatea de parte civilă a Ministerului Transportului, Construcțiilor și Turismului, terț în prezentul dosar, calitate de parte civilă având CN Aeroporturi București, societate care a înregistrat în contabilitate un prejudiciu de 4.273.472 euro. Totodată, avantajul patrimonial aparține inculpatului Năstase Bogdan Iulian și reprezintă diferența de valoare dintre cele două terenuri în valoare de 4.273.472 euro, astfel cum s-a calculat în cursul urmăririi penale. Chiar dacă ulterior, în urma unor procese civile, inculpatul a fost deposedat de o bună parte din teren, acest lucru are semnificație doar sub aspectul laturii civile, iar nu cu privire la consumarea în decembrie 2004 a infracțiunilor de abuz în serviciu cu consecințe deosebit de grave.

Compania Națională "Aeroporturi București" SA a criticat sentința penală atât sub aspectul laturii penale, cât și sub aspectul laturii civile, solicitând condamnarea inculpaților pentru comiterea infracțiunilor pentru care s-a dispus trimiterea în judecată și, în principal, anularea contractului de schimb și

repunerea părților în situația anterioară, iar, în subsidiar, obligarea inculpaților la plata către companie a diferenței de valoare dintre terenurile ce au făcut obiectul contractului de schimb, urmând a fi avut în vedere fie Raportul de constatare tehnico-științifică efectuat de DNA - în sumă de 4.273.472 euro, fie Raportul de Expertiză Judiciară întocmit în faza cercetării judecătorești – în sumă de 3.719.634 euro.

S-a arătat că, în mod greșit, instanța de fond a apreciat că schimbul de terenuri a fost o operațiune de natură civilă și nu un fapt de comerț fiind aduse ca argumente dispozițiile art. 3 pct. 2, art. 3 pct. 11, art. 4 și art. 56 din Codul comercial, scopul oricărei societăți comerciale, deci implicit și a AIBB, este unul lucrativ, care presupune obținerea de venituri/profit din faptele de comerț, posibilitatea AIBB de a cumpăra terenul afectat de balizaj sau declanșarea mecanismelor de expropriere a acestuia pentru cauză de utilitate publică.

Împrejurarea că vânzarea și schimbul de terenuri au fost efectuate în aceeași zi demonstrează, în opinia apelantei, intenția infrațională a inculpatului Năstase Bogdan Iulian, care nu ar fi dobândit terenul dacă nu ar fi avut certitudinea schimbului, precum și valoarea de piață inferioară a terenului oferit la schimb către AIBB.

S-a apreciat că neincluderea terenului în patrimoniul AIBB nu poate profita inculpaților, eludarea dispozițiilor referitoare la majorarea capitalului social constituind unul dintre actele infracțiunii, comise în formă continuată.

Totodată, apelanta a invocat obligativitatea existenței în cazul încheierii unui contract de schimb a mandatului special în acest sens, conform OMTCT 645/2002, Legii nr. 137/2002 și Normelor metodologice de aplicare a OUG nr. 88/1997 și a arătat că proprietatea terenului în suprafață de 23.392 mp aparținea AIBB.

S-a mai precizat că inculpații au semnat contractul de schimb în exercitarea atribuțiilor de serviciu, nefiind aduse la îndeplinire condițiile impuse prin Hot. CA nr. 77 din 08.11.2004 și prin Hot. AGA nr. 64 din 09.11.2004, respectiv: încălcarea art. 131 alin. 4 și 5 din Legea nr. 31/1990 corob. cu art. 19 alin. 4 din Statutul AIBB, care impun publicarea hotărârilor AGA în Monitorul Oficial; încălcarea dispozițiilor OMTCT 645/2002, Legii nr. 137/2002 și Normelor metodologice de aplicare a OUG nr. 88/1997 și a Legii nr. 137/2002, art. 8 lit. e corob. cu art. 208 și 210 din Legea nr. 31/1990, art. 17 lit. e și f din Statutul AIBB; nesocotirea notei Direcției Aviației Civile nr. 38/01.11.2004 care condiționa schimbul de respectarea procedurii de modificare a capitalului social al AIBB; nerespectarea dispozițiilor art. 1409 rap. la art. 1303 Cod civil privind valoarea schimbului și plata unei sulte; neclarificarea situației juridice a terenului proprietatea AIBB.

De asemenea, apelanta a criticat modalitatea de interpretare a probatoriului de către instanța de fond, prin lipsirea de eficiență, în opinia sa, a declarațiilor martorilor care au confirmat că terenul oferit la schimb de către inculpatul Năstase Bogdan Iulian era afectat de servituți legale aeronautice

(declarația martorului Bistreanu Tudor), a declarațiilor martorilor care au afirmat necesitatea existenței mandatului special elaborat de MT pentru împuternicirii statului în CA și AGA (declarațiile martorilor Orbescu Ioan, Holos Ciprian Mihai, Sandu Daniela, Mitrea Miron), a raportului de constatare tehnico-științifică întocmit de DNA și a raportului de expertiză judiciară întocmit în cursul cercetării judecătorești, pentru a da, în mod nejustificat, eficiență raportului de expertiză extrajudiciară întocmit de expertul parte al inculpatului Ciobanu Sorinel și adresei MT nr. 4763/07.02.2013 prin care se comunica lipsa prejudiciului.

Cu privire la latura civilă, s-a arătat că prejudiciul rezultă din raportul de constatare tehnico-științifică întocmit de DNA, cât și din raportul de expertiză judiciară întocmit în cursul cercetării judecătorești, fiind în prezența unui schimb de terenuri vădit disproportionate.

SC Aviația Utilitară București SA a criticat atât sentința penală, cât și încheierea pronunțată la data de 25 mai 2011, apreciind că are calitatea de parte civilă în cauză și se impune obligarea inculpaților la plata sumei de 1.151.940 euro, reprezentând lipsa de folosință a terenului pentru perioada cuprinsă între 13.12.2004 și 01.11.2007.

Dosarul a fost înregistrat pe rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție la data de 16 octombrie 2013, primul termen fiind acordat la 21 februarie 2014.

La termenul din data de 4 aprilie 2014, Înalta Curte a calificat prezenta cale de atac ca fiind apel, având în vedere dispozițiile art. 10 alin. 2 din Legea nr. 255/2013, conform cărora recursurile aflate în curs de judecată la data intrării în vigoare a Codului de procedură penală, declarate împotriva hotărârilor pentru care legea veche nu prevedea calea de atac a apelului, se soluționează de către aceeași instanță, conform dispozițiilor din legea nouă privitoare la apel.

La termenul din data de 30 aprilie 2014, s-a procedat la audierea inculpaților Ciobanu Sorinel, Iacob Mihaela Olivia, Bulat Luiza Maria și Năstase Bogdan Iulian. Inculpatul Fulger Florin Paul a arătat că uzează de dreptul la tăcere.

La termenul din data de 19 mai 2014, au fost audiați inculpata Țone Antonela Oana și martorii Holhoș Ciprian, Mitrea Miron, Bistreanu Tudor, Sandu Mihaela și Orbescu Ioan.

A fost administrată proba cu înscrisuri, solicitată de intimații inculpați Ciobanu Sorinel și Iacob Mihaela Olivia.

Analizând apelurile declarate în cauză, prin prisma motivelor invocate, dar și din oficiu, sub toate aspectele de fapt și de drept, Înalta Curte apreciază că sunt nefondate.

Potrivit art. 417 alin. 2 C. pr. pen., în cadrul limitelor efectului devolutiv al apelului, instanța este obligată ca, în afară de temeiurile invocate și cererile formulate de apelant, să examineze cauza sub toate aspectele de fapt și de drept.

De asemenea, potrivit art. 420 alin. 5 C. pr. pen., instanța de apel poate readministra probele administrate la prima instanță și poate administra probe

noi. Conform art. 420 alin. 9 C. pr. pen., instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor, iar potrivit alin. 11 al aceluiași articol, la judecarea apelului se aplică regulile de la judecata în fond.

Se constată astfel că în reglementarea Codului de procedură penală, apelul, ca și cale ordinară de atac, presupune o rejudecare a cauzei în fond, sub toate aspectele de fapt și de drept, legiuitorul dând posibilitatea instanței de apel nu numai să administreze probe noi, dar și să procedeze la readministrarea probelor existente la dosarul cauzei.

Prin calea de atac a apelului se exercită un control integral asupra judecării în primă instanță, devoluându-se cauza penală asupra tuturor chestiunilor de fapt și de drept. Declararea apelului declanșează o nouă judecată a cauzei în fond cu privire la existența faptei, a săvârșirii cu vinovăție de către inculpat și a răspunderii penale a acestuia, cu reexaminarea încadrării juridice a faptei, a incidenței circumstanțelor atenuante sau agravante, a individualizării judiciare a sancțiunii penale, sub aspectul cuantumului și modalității de executare, respectiv reexaminarea laturii civile a cauzei.

Având loc o judecată a cauzei în fond, instanța de apel are posibilitatea legală să facă tot ce poate face, din punct de vedere procedural, și instanța de fond, ceea ce o obligă să aibă un rol activ pentru justa soluționare a cauzei și pronunțarea unei soluții legale și temeinice, de natură a întări încrederea în sistemul judiciar.

Față de considerațiile teoretice expuse anterior, Înalta Curte urmează a analiza apelurile declarate în cauză prin prisma analizei acuzațiilor aduse inculpaților prin raportare la întrunirea elementelor constitutive ale infracțiunii de abuz în serviciu, comise în forma autoratului (în ceea ce-i privește pe inculpații Ciobanu Sorinel, Iacob Mihaela Olivia, Bulat Luiza Maria, Fulger Florin Paul și Țone Antonela Oana) și în forma complicității (în ceea ce-l privește pe inculpatul Năstase Bogdan Iulian).

În acest sens, instanța de apel constată că **primordial** trebuie analizată întrunirea condițiilor prevăzute de lege sub aspectul laturii obiective a infracțiunii de abuz în serviciu, condiție necesară pentru ca faptele inculpaților să fie apreciate ca infracțiuni și sancționate ca atare.

Acest aspect a fost ignorat în motivele de apel ale parchetului, singura mențiune fiind aceea că inculpații au efectuat schimbul de terenuri în cadrul atribuțiilor de serviciu, fiind citate la f. 22 și 23 atribuțiile de serviciu în virtutea cărora inculpații au semnat contractul de schimb ce face obiectul cauzei. Ori se constată că aceste mențiuni vizează situația premisă a infracțiunii de abuz în serviciu, și nu analiza laturii obiective a acesteia.

Totodată, nici instanța de fond nu a analizat separat acest aspect, motivarea sentinței penale fiind structurată conform acuzațiilor aduse prin actul de sesizare.

Însă, Înalta Curte, așa cum a arătat și anterior, apreciază că, în primul rând, trebuie stabilită latura obiectivă a infracțiunii, care

determină, de altfel, și caracterul de fapte prevăzute de legea penală activităților pretins ilegale comise de inculpații din prezenta cauză.

Potrivit art. 248 din Codul penal anterior, constituie *abuz în serviciu contra intereselor publice* fapta funcționarului public care, în exercițiul atribuțiilor sale de serviciu, cu știință, nu îndeplinește un act ori îl îndeplinește în mod defectuos și prin aceasta cauzează o tulburare însemnată bunului mers al unui organ sau al unei instituții de stat ori al unei unități din cele la care se referă art. 145 sau o pagubă patrimoniului acesteia.

Din punct de vedere al laturii obiective a infracțiunii precitate, se constată că în cauza penală trebuie să se demonstreze de către organele de urmărire penală că funcționarul în speță nu a îndeplinit un act ce ține de exercitarea atribuțiilor sale de serviciu sau l-a îndeplinit în mod defectuos, în esență, că și-a îndeplinit defectuos sarcinile de serviciu, prin încălcarea legii.

În acest scop, **organele de urmărire penală trebuie să facă referire expresă la atribuțiile de serviciu ale inculpaților, care sunt acestea și care dintre acestea nu au fost îndeplinite sau îndeplinite defectuos, prin raportare la actele normative sau constitutive ale persoanei juridice angajatoare, incidente în cauză, fapt ce nu s-a realizat în speță.**

Potrivit art. 99 alin. 1 C. pr. pen., **în acțiunea penală sarcina probei aparține în principal procurorului.** Totodată, potrivit alin. 2 al art. 99, inculpatul beneficiază de prezumția de nevinovăție, nefiind obligat să o dovedească și are dreptul de a nu contribui la propria acuzare.

Din interpretarea textului de lege menționat, rezultă că în procesul penal există o legătură indisolubilă între sarcina probei și prezumția de nevinovăție, în sensul că obligația de a oferi probe suficiente care să fundamenteze o soluție de condamnare îi revine acuzării. Dat fiind că procurorul este cel care afirmă existența unei situații de fapt în acuzare, acestuia îi incumbă și sarcina probării acuzațiilor aduse inculpatului trimis în judecată.

Ori, în speță, **instanța de apel constată că în cauză nu s-a adus nicio acuzație concretă inculpaților în ceea ce privește neîndeplinirea atribuțiilor de serviciu sau o îndeplinire defectuoasă a acestora, în legătură cu încheierea contractului de schimb.** Criticile menționate în motivele de apel ale parchetului - referitoare la considerentele sentinței comerciale nr. 1400/28.03.2005 a Tribunalului București, lipsa calității de proprietar a inculpatului Năstase Bogdan Iulian la data formulării cererii, acesta devenind proprietar în ziua efectuării schimbului, lipsa urgenței încheierii contractului de schimb, lipsa unei sulte datorate de către inculpatul Năstase Bogdan Iulian, în condițiile disproporției de valoare dintre cele două terenuri, lipsa unor negocieri prealabile pe forma contractului de schimb, folosirea aceleiași documentații la încheierea celor două contracte de vânzare – cumpărare și schimb, inexistența unui mandat special în baza căruia inculpații puteau semna contractul de schimb, lipsa unui mandat dat de Ciurea Nicolae inculpatului Năstase Bogdan Iulian de a trata cu aeroportul, existența servituții aeriene – sunt aspecte ce exced laturii obiective a

infrațiunii de abuz în serviciu. Astfel, aspectele precizate de apelantul parchet vizează latura subiectivă și urmarea imediată a infrațiunii și care sunt analizate, de regulă, ulterior constatării întrunirii condițiilor prevăzute de legea penală privind latura obiectivă.

De asemenea, aprecierile apelantei părți civile Compania Națională "Aeroporturi București" legate de încălcarea atribuțiilor de serviciu ale inculpaților vis-a-vis de publicarea hotărârilor AGA și modificarea capitalului social al AIBB exced obiectului cauzei, neavând legătură cu acuzațiile aduse inculpaților.

Potrivit art. 371 C. pr. pen., obiectul judecății este limitat la faptele și persoanele arătate în actul de sesizare al instanței.

Dispozițiile procedurale precitate obligă instanța de judecată să analizeze activitatea presupus infracțională legată de încheierea contractului de schimb de terenuri numai în ceea ce privește faptele inculpaților Ciobanu Sorinel, Iacob Mihaela Olivia, Bulat Luiza Maria, Fulger Florin Paul, Țone Antonela Oana și Năstase Bogdan Iulian, nu și alte aspecte care ar conduce la nelegalitatea contractului de schimb.

Înalta Curte nu poate primi nici criticile parchetului inserate la f. 12 din motivele de apel privind implicarea unor politicieni și urgența încheierii contractului de schimb „în prag de alegeri parlamentare”, în condițiile în care acestea exced obiectului cauzei, pe de o parte, și, pe de altă parte, sarcina dovedirii implicării și a unor alte persoane revine organului de urmărire penală.

Revenind la atribuțiile de serviciu pretins încălcate de către inculpații Ciobanu Sorinel, Iacob Mihaela Olivia, Bulat Luiza Maria, Fulger Florin Paul și Țone Antonela Oana, Înalta Curte constată că acuzațiile aduse prin rechizitoriu vizează **încălcarea hotărâri nr. 77** din 08.11.2004 a Consiliului de Administrație în sensul că nu a fost respectată legislația în vigoare: nu au fost respectate prevederile art. 131 alin. 4 și 5 din Legea nr. 31/1990, nu s-a făcut o evaluare a terenului dat la schimb în suprafață de 23.392 mp inculpatului Năstase Bogdan Iulian, acesta din urmă nu a fost obligat la plata unei sulte, precum și a hotărâri nr. 64 a Adunării Generale a Acționarilor în sensul că situația juridică a terenului dat la schimb nu era clarificată. În plus, în sarcina inculpatului Ciobanu Sorinel s-a mai reținut că a ascuns reprezentanților Ministerului Transporturilor, Construcțiilor și Turismului împrejurarea că inculpatul Năstase Bogdan Iulian nu era proprietarul terenului și le-a prezentat documente care se refereau la o altă situație decât cea avută în vedere la momentul adoptării hotărârii Adunării Generale a Acționarilor din 09.11.2004, pentru a le dovedi că au fost îndeplinite condițiile prevăzute de aceasta. În sarcina inculpatului Năstase Bogdan Iulian s-a reținut că a formulat o cerere de schimb de terenuri cunoscând că nu are calitatea de proprietar și, în înțelegere, cu inculpatul Ciobanu Sorinel s-a ocupat de îndeplinirea formalităților necesare încheierii contractului de schimb, modalitate în care l-a ajutat pe inculpatul

Ciobanu să săvârșească infracțiunea de abuz în serviciu în forma prevăzută de art. 13² din Legea nr. 78/2000.

Se constată că, în esență, inculpaților angajați ai SN AIBB SA, li se impută, sub aspectul elementului material al laturii obiective a infracțiunii de abuz în serviciu, încălcarea hotărârilor emise de Consiliul de Administrație și Adunarea Generală a Acționarilor a societății angajatoare.

În art. 8 din Hotărârea de Guvern nr. 524/1998 de înființare a Societății Naționale „Aeroportul Internațional București Băneasa” SA se prevede că societatea este condusă de adunarea generală a acționarilor, constituită din împuterniciții mandatați să reprezinte interesele capitalului de stat. Până la privatizarea aeroportului, interesele capitalului de stat vor fi reprezentate de Ministerul Transporturilor, Construcțiilor și Turismului sau împuterniciții mandatați să reprezinte interesele capitalului de stat. Potrivit art. 9 din hotărâre, Aeroportul Internațional București Băneasa este administrat de consiliul de administrație, ales de adunarea generală a acționarilor. În perioada în care statul este acționar unic, consiliul de administrație și președintele acestuia sunt numiți prin ordin al ministrului transporturilor. Totodată, atribuțiile și competențele organelor de conducere ale aeroportului sunt stabilite prin statut (f. 33 vol. 6 dup; f. 31 vol. 16 dup).

Potrivit dispozițiilor din Statutul Societății Naționale „Aeroportul Internațional București Băneasa” SA (f. 37 vol. 6 dup), adunarea generală a acționarilor constituită din reprezentanți ai acționarilor este organul de conducere al Aeroportului Internațional București Băneasa care decide asupra activității acestuia și asupra politicii lui economice. Interesele capitalului de stat vor fi reprezentate de Ministerul Transporturilor, Construcțiilor și Turismului care va numi un consiliu de administrație (art. 14). Consiliul de administrație al Aeroportului Internațional București Băneasa se alege de către adunarea generală a acționarilor. În perioada în care Ministerul Transporturilor deține poziția de control, consiliul de administrație și președintele acestuia sunt numiți prin ordin al ministrului transporturilor (art. 20). Președintele consiliului de administrație, care îndeplinește și funcția de director general al Aeroportului Internațional București Băneasa reprezintă aeroportul în relațiile cu terții și semnează actele ce o angajează față de aceștia în baza și în limitele împuternicirilor date de consiliul de administrație (art. 21 alin. 2).

Prin ordinul nr. 597 din 17.04.2001 al Ministerului Transporturilor, Construcțiilor și Turismului privind *mandatul acordat împuterniciților mandatați să reprezinte interesele capitalului de stat în adunările generale ale acționarilor și membrilor consiliului de administrație/consiliului de conducere pentru susținerea punctului de vedere al Ministerului în ședințele adunărilor generale ale acționarilor, consiliilor de administrație, respectiv consiliilor de conducere la unitățile de sub autoritatea, respectiv subordinea Ministerului Transporturilor* s-a stabilit că nota-mandat constituie mandatul dat

reprezentantului pentru susținerea în ședință a punctului de vedere al Ministerului Transporturilor, Construcțiilor și Turismului (f. 199 vol. 13 dup).

Față de dispozițiile normative și statutare menționate anterior, se constată că factorul decizional în vederea încheierii contractului de schimb și al modalității în care acesta se încheia nu aparținea inculpaților angajați ai SN AIBB SA, semnatori ai contractului, ci organelor de conducere ale societății, constituite din împuterniciții mandatați să reprezinte interesele capitalului de stat, respectiv Ministerului Transporturilor, Construcțiilor și Turismului.

Aceste este și motivul pentru care cererea inculpatului Năstase Bogdan Iulian a fost transmisă Ministerului Transporturilor, Construcțiilor și Turismului unde, în cadrul direcției de specialitate s-a întocmit o notă în acest sens, în care se propunea aprobarea de către AIBB a schimbului de terenuri (f. 29 vol. 10 dup).

Mai mult, în speță, MANDATUL împuterniciților statului din partea Ministerului Transporturilor, Construcțiilor și Turismului pentru ședința SN AIBB SA din data de 08.11.2004 a fost dat cu precizarea expresă în sensul că „membrii Consiului de administrație al SN AIBB SA aprobă cererea domnului Năstase Bogdan Iulian înaintată Aeroportului Internațional București Băneasa privind efectuarea unui schimb de terenuri, cu respectarea legislației în vigoare” (f. 152 vol. 10 dup).

De asemenea, NOTA-MANDAT cu privire la ședința Adunării generale a acționarilor SN Aeroportul Internațional București Băneasa din 09.11.2004 cuprinde mențiunea „AGA este de acord cu efectuarea schimbului de teren solicitat de dl. Năstase Bogdan Iulian, în condițiile în care AIBB va clarifica statutul juridic al terenului în cauză” (f. 430 vol. 1 dup).

Prin hotărârea nr. 77 din data de 8 noiembrie 2004 a Consiliului de Administrație a SN AIBB SA s-a hotărât „aprobarea cererii domnului Năstase Bogdan Iulian înaintată Aeroportului Internațional București Băneasa privind efectuarea unui schimb de terenuri, cu respectarea legislației în vigoare, cu suportarea tuturor cheltuielilor legate de acest contract de către acestea” (f. 403 vol. 1 dup).

Prin hotărârea nr. 64 din data de 9 noiembrie 2004, Adunarea Generală a Acționarilor a hotărât că „este de acord cu efectuarea schimbului de teren solicitat de dl Năstase Iulian în condițiile în care Aeroportul Băneasa va clarifica statutul juridic al terenului în cauză. După clarificarea statutului juridic costurile legate de schimbul de teren vor fi suportate de solicitant” (f. 402 vol. 1 dup).

În consecință, în condițiile în care prin hotărârile organelor de conducere ale SN AIBB SA s-a stabilit aprobarea încheierii contractului de schimb de terenuri, era obligația directorului general al societății, conform atribuțiilor de serviciu, stabilite prin Statut și prin fișa postului, de a aduce la îndeplinire hotărârile Consiliului de administrație și ale Adunării generale a acționarilor.

În legătură cu modalitatea de punere în executare a hotărârilor nr. 77 și 64, Înalta Curte, în acord cu instanța de fond, nu constată încălcarea acestora de către inculpați.

S-a afirmat prin actul de sesizare că nu s-au respectat dispozițiile legale la care erau obligați prin hotărârea nr. 77 din 08.11.2004 a Consiliului de Administrație în sensul că nu au fost respectate prevederile art. 131 alin. 4 și 5 din Legea nr. 31/1990, nu s-a făcut o evaluare a terenului dat la schimb în suprafață de 23.392 mp inculpatului Năstase Bogdan Iulian și acesta din urmă nu a fost obligat la plata unei sulte. Se constată că prevederile citate din Legea nr. 31/1990 privind publicarea în Monitorul Oficial a hotărârilor adunării generale în scopul opozabilității către terți nu au legătură cu obiectul cauzei – încheierea prin încălcarea legii a contractului de schimb, iar lipsa unei evaluări a terenurilor nu poate fi imputată inculpaților, în condițiile în care acest aspect nu a fost avut în vedere prin hotărârile organelor de conducere. De altfel, la încheierea contractului de schimb s-a avut în vedere nu valoarea imobiliară a terenului, ci importanța schimbului din perspectiva utilității aeronautice a acestuia, valoarea operațională tehnică a terenului primit la schimb pe care se afla o parte a instalației de balizaj a aeroportului, fără de care siguranța traficului aerian ar fi fost periclitată. Nici în Adunarea generală a acționarilor sau în ședința Consiliului de administrație, nici în mandatele date de Ministerul Transporturilor, Construcțiilor și Turismului, nici în nota Direcției Aviației Civile din cadrul ministerului nu s-a impus și nici măcar nu s-a discutat chestiunea evaluării terenurilor, al negocierii contractului de schimb sau plata vreunei sulte de către inculpatul Năstase Bogdan Iulian, ceea ce denotă în opinia instanței că scopul urmărit prin încheierea contractului avea în vedere strict criteriul utilității pentru aeroport din perspectiva instalației de balizaj existentă pe terenul ce urma a fi primit la schimb.

În acest sens sunt și declarațiile martorilor audiați în cauză Sandu Daniela, Marinescu Ruxandra și Poenaru Jănică (membri AGA), Dumitrescu Cristina, Bistreanu Tudor, Ene Gabriel și Mihuț Maria (membri CA), Stoicescu Sorin Paul (director general în cadrul Direcției Generale a Aviației Civile din Ministerul Transporturilor, Construcțiilor și Turismului).

În acest context, rezultă că, în mod corect, instanța de fond nu a avut în vedere raportul de constatare tehnico-științifică întocmit de specialistul DNA și raportul de expertiză tehnică întocmit în cursul cercetării judecătorești, ci raportul de expertiză judiciară, evaluare terenuri și studiu de oportunitate schimb de terenuri întocmit de expertul parte (f. 275 vol. 3 dosar CAB), acesta din urmă coroborându-se cu probele administrate în cauză constând nu numai în declarațiile inculpaților, dar și ale martorilor din acte, inclusiv a celor propuși în cursul cercetării judecătorești.

Potrivit legii, acționarul majoritar Ministerul Transporturilor, Construcțiilor și Turismului, prin reprezentanții săi în CA și AGA, putea impune orice condiție pe care o aprecia necesară în vederea încheierii contractului de

schimb. Formula „respectarea legislației în vigoare” nu conduce în mod automat la obligativitatea efectuarea unei evaluări a terenurilor, aceasta trebuia expusă expres în hotărârile emise de organele de conducere ale AIBB. Precizarea din actul de sesizare că nu este vorba de o „mențiune stereotipă”, în condițiile în care aceasta formulă nu a mai fost folosită și cu privire la aprobarea altor acte și contracte aflate pe ordinea de zi este o pură speculație, respectarea dispozițiilor legale rezultând implicit, neputându-se interpreta că numai cu privire la acest punct de pe ordinea de zi trebuia respectată legislația în vigoare.

În ceea ce privește pretinsa încălcare a hotărârii nr. 64 a Adunării Generale a Acționarilor s-a arătat de către acuzare că situația juridică a terenului dat la schimb nu era clarificată.

Clarificarea situației juridice a terenului se impunea în condițiile existenței unui litigiu între SN AIBB SA și SC Aviația Utilitară București SA cu privire la proprietatea suprafeței de 89.830 mp disputată de cele două societăți și stabilirii includerii sau nu a terenului de 23.392 mp ce făcea obiectul schimbului în suprafața de teren aflată în litigiu.

Însă, din relațiile înaintate de către Mira Consulting, administratorul judiciar al societății comerciale Aviația Utilitară SA, persoană juridică aflată procedura de reorganizare judiciară, a rezultat că „pretențiile comerciale Aviația Utilitară SA îndreptate împotriva SN Aeroportul Internațional București Băneasa SA **nu se referă** și la parcela de teren în suprafață totală de 23.392 mp, situată la limita DN1, închiriată de către SN Aeroportul Internațional București Băneasa SA, către societatea comercială Symmetrica Construct SRL” (f. 215 vol. 4 dup).

Totodată, între societățile în litigiu SN Aeroportul Internațional București Băneasa SA și SC Aviația Utilitară SA, prin administratorul judiciar s-a încheiat, la data de 10 noiembrie 2004, un protocol privind identificarea suprafețelor de teren aflate în litigiu (f. 212 vol. 4 dup).

În aceste condiții, nu se poate aprecia că nu s-au întreprins demersuri pentru clarificarea situației juridice a terenului ce urma a fi supus schimbului. Cu privire la acest aspect, în acord cu instanța de fond, se constată, din actele dosarului, că aceasta s-a realizat.

Împrejurarea că, ulterior, s-a constatat, în urma finalizării procedurilor judiciare, că terenul de 23.392 mp se suprapunea parțial cu suprafața de teren aflată în litigiu nu le este imputabilă inculpaților.

De altfel, la momentul soluționării prezentului proces penal, inculpatul Năstase Bogdan Iulian este proprietarul doar a unei suprafețe de 6.368 mp, urmare a constatării nulității absolute parțiale a contractului de schimb prin decizia comercială nr. 517 din 01.11.2007 a Curții de Apel București.

De asemenea, faptul că inculpatul Năstase Bogdan Iulian nu era, la momentul formulării cererii către AIBB, proprietarul terenului oferit la schimb, având încheiat doar un antecontract de vânzare-cumpărare nu afectează valabilitatea încheierii contractului de schimb, în condițiile în care inculpatul

avea această calitate la momentul efectuării schimbului de terenuri. Inculpatul nu a negat, și chiar a afirmat că intenționa să achiziționeze terenul de la Ciurea Nicolae Florin doar în situația în care îl putea schimba cu terenul aflat, la acel moment, în proprietatea aeroportului, așa încât reaua credință aclamată de acuzare nu se susține. Totodată, acuzația adusă inculpatului Ciobanu Sorinel că a ascuns reprezentanților ministerului calitatea de promitent cumpărător și nu de proprietar a inculpatului Năstase, prin conivența infrațională cu acesta din urmă, este o simplă afirmație, nedovedită. Așa cum s-a arătat anterior, puterea de decizie cu privire la încheierea contractului de schimb aparținea forului tutelar al aeroportului, iar decizia a fost luată independent de activitățile pretins dolosive ale inculpatului Ciobanu Sorinel.

Deși nu este menționată expres la capitolul încadrării, în drept, a faptelor inculpaților, s-a adus, în sprijinul acuzațiilor, la descrierea situației de fapt, împrejurarea că inculpații, angajați ai AIBB, nu au fost împuterniciți prin hotărârile CA și AGA să reprezinte SN Aeroportul Internațional București Băneasa SA pentru semnarea și angajarea societății în contractul de schimb cu inculpatul Năstase Bogdan Iulian. Înalta Curte constată că în mod eronat s-a reținut în actul de sesizare că prin prevederile hotărârilor nr. 64 a AGA și nr. 77 a CA s-a dispus în acest sens, existența unui mandat special pentru aprobarea schimbului era necesar pentru membrii AGA, împuterniciții statului în organul de conducere al AIBB și nu pentru membrii conducerii executive, care au semnat contractul în baza dispozițiilor statutare, respectiv a fișelor postului.

Contrar susținerilor instanței de fond rezultă că inculpații Ciobanu Sorinel, Iacob Mihaela Olivia, Fulger Florin Paul, Bulat Luiza Maria și Țone Antonela Oana au semnat contractul de schimb în virtutea atribuțiilor de serviciu, și nu în baza raporturilor de prepușenie. Însă acest aspect nu are vreo relevanță cu privire la latura obiectivă a infracțiunii de abuz în serviciu și nu conduce la desființarea soluției de achitare a inculpaților.

Față de cele arătate, Înalta Curte constată că din probele administrate în cauză, analizate anterior, nu rezultă încălcarea de către inculpați a atribuțiilor de serviciu, în legătură cu încheierea contractului de schimb de terenuri din data de 13 decembrie 2004, astfel cum a apreciat și instanța de fond.

Având în vedere că în cauză nu sunt întrunite condițiile prevăzute de lege privind latura obiectivă a infracțiunii de abuz în serviciu, nefiind constatată vreo acțiune sau inacțiune a inculpaților cu privire la încălcarea atribuțiilor de serviciu sau vreo îndeplinire defectuoasă a acestora, Înalta Curte apreciază că nu se mai impune analizarea celorlalte elemente constitutive ce țin de latura subiectivă și urmarea imediată a infracțiunii de abuz în serviciu.

Totodată, neîntrunirea elementelor constitutive sub aspectul laturii obiective în sarcina autorilor conduce la aceeași soluție și în ceea ce privește persoana care are calitatea de complice în cauză, respectiv inculpatul Năstase Bogdan Iulian.

Mai mult, acuzarea nu a precizat în ce au constat, în concret, actele de complicitate ale inculpatului la comiterea infracțiunii de abuz în serviciu, iar probele administrate în cauză nu au dovedit implicarea sa în sensul pretins de către organele de urmărire penală. Faptul că acesta a formulat o cerere de schimb de terenuri (cunoscând că nu are calitatea de proprietar) și faptul că s-a ocupat de îndeplinirea formalităților necesare încheierii contractului de schimb nu pot constitui acte de înlesnire sau ajutor la săvârșirea infracțiunii de abuz în serviciu, nefiind întrunite elementele constitutive ale infracțiunii, lipsind elementul material al laturii obiective.

Pe de altă parte, așa cum s-a mai menționat anterior, între inculpatul Năstase Bogdan Iulian și inculpatul Ciobanu Sorinel nu a existat nicio înțelegere prealabilă, aspect nedemonstrat de probele administrate în cauză, instanța de fond apreciind, în mod corect, că acuzațiile aduse inculpatului sunt simple afirmații nedovedite.

În concluzie, Înalta Curte constată că în cauză nu sunt întrunite elementele constitutive ale infracțiunii de abuz în serviciu, lipsind elementul material al laturii obiective, fiind astfel incidente prevederile art. 16 lit. b teza I C. pr. pen., respectiv *fapta nu este prevăzută de legea penală*.

Având în vedere, că soluția de achitare a fost dispusă de instanța de fond pe acest considerent, încadrat în art. 10 lit. b C. pr. pen. anterior, care are echivalent pe noile dispoziții procedurale în art. 16 lit. b C. pr. pen., nu se impune schimbarea temeiului achitării inculpaților.

Față de cele arătate, în baza art. 421 pct. 1 lit. b C. pr. pen., Înalta Curte va respinge ca nefondate apelurile declarate de Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – Direcția Națională Anticorupție și Compania Națională "Aeroporturi București" SA.

În ceea ce privește apelul declarat de **SC Aviația Utilitară București SA**, Înalta Curte apreciază, de asemenea, că este nefondat.

Potrivit art. 409 alin. 1 lit. f C. pr. pen., poate face apel orice persoană fizică sau juridică ale căror drepturi legitime au fost vătămăte nemijlocit printr-o măsură sau printr-un act al instanței, în ceea ce privește dispozițiile care au provocat asemenea vătămare. Totodată, potrivit art. 408 alin. 3 C. pr. pen., apelul declarat împotriva sentinței se socotește făcut și împotriva încheierilor.

Prin încheierea din data de 25 mai 2011, Curtea de Apel București Secția I Penală, a dispus printre altele, respingerea cererii de introducere în cauză a SC Aviația Utilitară București SA în calitate de parte vătămată, respectiv civilă. S-a arătat că atâta vreme cât societatea comercială a înțeles să aleagă calea civilă, existând hotărâri în acest sens, chiar nedefinitive, făcând aplicarea dispozițiilor art. 19 alin. 4 C. pr. pen., s-a constatat că cererea formulată nu este întemeiată.

Având în vedere dispozițiile încheierii atacate și prevederile legale menționate, se constată că apelul declarat este admisibil și urmează a fi analizat.

Într-adevăr, SC Aviația Utilitară București SA a fost parte în dosarul nr. 4093/2/2007 al Curții de Apel București finalizat cu decizia irevocabilă nr. 1126

din 01 martie 2010 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție prin care i s-au acordat despăgubiri în sumă de 213.825 euro pentru întârzierea punerii în executare a deciziei I.C.C.J. nr. 3329/10.10.2006, fiind respinse restul pretențiilor solicitate.

Însă, analizând încheierea atacată sub toate aspectele de fapt și de drept, Înalta Curte apreciază că susținerile apelantei sunt neîntemeiate raportat la obiectul cauzei dedus judecății ce a constat în solicitarea tragerii la răspundere penală a inculpaților Ciobanu Sorinel, Iacob Mihaela Olivia, Fulger Florin Paul, Bulat Luiza Maria, Țone Antonela Oana care, având diverse funcții în cadrul SN AIBB SA, prin încălcarea atribuțiilor de serviciu - și cu complicitatea inculpatului Năstase Bogdan Iulian, au creat societății la care erau angajați un prejudiciu în sumă de 4.273.472 euro și au obținut pentru inculpatul Năstase un avantaj patrimonial de aceeași valoare.

Obiectul acțiunii civile este limitat la prejudiciul produs prin comiterea faptei care face obiectul acțiunii penale. Mai mult, subiectul pasiv în cadrul infracțiunii prev. de art. 248 C. pen. anterior este organul, instituția de stat sau o unitate din cele la care se referă art. 145 C. pen. anterior, care a fost prejudiciată prin comiterea infracțiunii.

În consecință, față de cele arătate, se constată că SC Aviația Utilitară București SA nu are calitatea de parte vătămată în prezenta cauză, motiv pentru care Înalta Curte nu poate primi nici solicitarea acesteia de trimitere a cauzei spre rejudecare sau de obligare a inculpaților la plata despăgubirilor constând în lipsa de folosință a terenului.

Pentru aceste motive, în baza art. 421 pct. 1 lit. b C. pr. pen., Înalta Curte va respinge ca nefondat apelul declarat de SC Aviația Utilitară București SA.

Văzând și dispozițiile art. 275 alin. 2 și 3 C. pr. pen.

**PENTRU ACESTE MOTIVE
ÎN NUMELE LEGII
D E C I D E:**

Respinge, ca nefondate, apelurile declarate de **Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – Direcția Națională Anticorupție** și de **părțile civile Compania Națională Aeroporturi București SA și SC Aviația Utilitară București SA** împotriva sentinței penale nr. 87 din data de 01 martie 2013 a Curții de Apel București - Secția I Penală, privind pe intimații inculpați Ciobanu Sorinel, Iacob Mihaela - Olivia, Fulger Florin - Paul, Țone Antonela Oana, Bulat Luiza - Maria și Năstase Iulian – Bogdan.

Cheltuielile judiciare ocazionate de soluționarea apelului declarat de Parchet rămân în sarcina statului.

Obligă apelantele părți civile la plata sumei de câte 300 lei, cu titlu de cheltuieli judiciare către stat.

Onorariul parțial cuvenit apărătorilor desemnați din oficiu pentru intimații inculpați, în sumă de câte 300 lei se plătește din fondul Ministerului Justiției.

Definitivă.

Pronunțată în ședință publică, azi 23 mai 2014 .

WWW.JURI.RO